

PREDIKAN I HÖGMÄSSA 1:A SÖNDAGEN EFTER TRETTONDAGEN
DEN 7/1 1940 I GAMLEBY KYRKA. TEXT: LUK 2:42-52.

PSALMER: 206:1-2, 207:1-5, 213:3, 214:1-4, 1:6-7.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Sv. Ps 204: 3, 5.

När Kristus kom till jorden och började verka bland människorna, då bröt något alldeles nytt in. Om den saken är alla ense, även de som icke vilja för egen del ta emot detta nya, som kom i Kristus. Den urkristna församlingen är något annat än det gammaltestamentliga gudsfolket. Den urkristna församlingen är något annat än det sönderfallande romerska riket. Detta kan var och en se, även om han icke tror på Kristus.

Men den text, som möter oss i dagens evangelium, tycks inskräpa något helt annat i oss. Den talar i dubbelt måtto om Kristi lydighet för det bestående, hans trofasthet gentemot det gamla. Ty först och främst se vi, hur den 12-årige gossen, som skulle skapa om all världen, vi se, hur han sitter i fädernas tempel, hör på lärarna och frågar dem. Och därjämte märker vi, hur evangelisten särskilt betonar Jesu lydighet gentemot Josef och Maria, sin fader och sin moder: "Så följde han med dem och kom ned till Nasareth; och han var dem underdånig". Det kan visserligen synas vara något ganska naturligt, att en 12-åring lyder. Därav följer ju icke, att den vuxne mannen också skall vara lydig mot fädernas arv. Kristus kom, ju längre han levde, i allt skarpare motsats både mot folkets skrifflärde och mot sitt eget hem.

Det är sant. Evangeliet är något annat än lagen. Det var ju kring lagen, Herren Sebaots krav på sitt folk, som all den fäderneärvda fromheten i Israel samlade sig. Och i Kristus är den tiden förbi. "Genom Moses blev lagen given, men nåden och sanningen hava kommit genom Jesus Kristus", står det i Johannesevangeliet. Evangeliet, syndaförlåtelsen, sätter lagen ur kraft. Må vi se till vad detta närmare innebär, i våra liv, vi som nu leva!

Om jag får förlåtelse av en och annan människa, så betyder det ju inte, att hon och jag blir överens om, att min handling inte var så farlig. Hon kommer inte och säger: "du har rätt att handla, som du vill". Detta är icke förlåtelse. Utan förlåtelse betyder, att två människor fortsätter att leva tillsammans som vänner, trots att den ene gjort något, som han icke bort göra och som han icke bör göra om igen. Det sista är mycket viktigt. När jag tar emot förlåtelse, så vet jag, att detta bör icke ske en gång till. Det är orätt om jag gör om den handlingen. Det vill säga: förlåtelsen människor emellan tar icke för framtiden bort kravet, befallningen, lagen. Nej, kravet och lagen står kvar, men vänskapen fortfar, trots att den ene gjort en handling, som strider mot det riktiga.

Så är det också med evangeliet och lagen. Lagen kommer från Gud och gäller ännu. Tio Guds bud är verkligen Guds bud, som vi icke kan sätta åsido, om vi vill leva. Men om vi försyndar oss mot Guds bud och i ödmjuk ånger och tro be om förlåtelse, då har Gud i Kristus sagt oss, att han förlåter vår synd. Han är en barmhärtig Gud, som förlåter sina barn. Men han ursäktar ingenting. Han säger aldrig: "det är icke så farligt med din synd! du kunde icke annorlunda". Aldrig talar Gud så. Det vore att skjuta befallningen åt sidan, som om den vore ett misstag. Det vore att återkalla de 10 budorden. Det vore att säga, att förlåtelse inte behövs.

Och nu förstår vi, att Kristus är trofast mot fädernas arv, Guds lag och måste vara det. Evangeliet kan icke leva, om icke lagen lever kvar. Förlåtelsen har ingen mening, om det inte finns någon synd att förlåta. Att Gud är nådig är bara ett tomt ord, om vi inte också vet, att Gud är en helig och rättfärdig Gud, som vedergäller det onda. Kristus kastar icke bort Guds lag. Det Nya testamentet avskaffar icke det Gamla testamentet. I vår bibelläsning och i vår gudstjänst gjorde vi väl i att oftare stanna inför Herrens ord i det Gamla testamentet och lyssna till vad det säger oss. Det ser ut, som om även kyrkans ordning vill ge människor den grundfalska uppfattningen, att Gamla testamentet är en judisk bok utan plats i kristen gudstjänst.

Men vi förstå nu också, hur det kan komma sig, att evangeliets ord är så främmande för vårt släkte. Det klagas ju ofta över att sådana ord som nåd och barmhärtighet inte längre ha någon mening för vår tids människor. Förlåtelse, försoning, frälsning - känner du någon hemlig glädje i ditt hjärta, när du hör dessa ord ljuda i templet eller när du ser dem på Skriftens blad? Någon sitter väl här, som utan att tveka svara ja på den frågan. Han har en gång sett sin synd och sin viljas förvändhet och efter lång möda förstått, att han själv icke var mannen att vrida rätt det som var brutet och vrångt. Han har med eldskrift fått ord sådana som de nu nämnda präntade i sin själ: "Om vårt hjärta anklagar oss, så är Gud större än vårt hjärta och vet allt" - "Han är vårt påskalamm, offrat för oss, Guds rena lamm, som burit världens synd alltintill döden." Men de flesta - även av dem, som ganska regelbundet gå i kyrkan - måste väl ändå med beklämning svara nej på frågan: "dessa ord om försoning, frälsning och förlåtelse ha vi svårt att förstå; vi ville förstå dem bättre; vi ville, att de skulle tala till vårt hjärta, men vi kan inte övervinna känslan av främlingskap inför dessa underliga ord". Kan vi inte av våra föregående betraktelser av dagens evangelium ledas till att förstå även detta? Om evangeliet saknar mening utan lagen, om Guds heliga krav och befallning står kvar med all sin fruktansvärda kraft mitt i tillsägelsen av syndernas förlåtelse, då inser vi, att glädjen över evangeliet aldrig komma in i ett människohjärta, om inte det hjärtat först har bävat under Guds dom och förtörelse. Det är inte att vänta, att vi skall känna glädje och tacksamhet över förlåtelsen och barmhärtigheten, om vi inte dessförinnan känt, hur fruktansvärt livet vore, ifall Guds förlåtelse inte fanns att tillgå. Det är ur ångesten för Guds vrede, som glädjen över förlåtelsen föds.

Du, som klagat över, att orden frälsning och förlåtelse inte ha någon mening för dig, tror du på allvar på den Helige Guden? Tror du på yttersta domen? Tror du, att ditt fattiga liv en gång skall samlas ihop i en värld, där ljuset, som faller över varje fläck, är oundkomligt? Tror du, att samvetets röst är Guds röst, som kräver att bli tagen på allvar, obönhörligen? Om du icke tror detta, så är det inte att vänta, att orden förlåtelse och frälsning ska skänka dig någon glädje. Om en okänd man möter mig på gatan och säger, att han förlåter mig, så kan jag inte vara glad över detta, så länge jag inte vet, vad jag gjort för ont. Men om jag känner min synd och sörjer över den, om jag fruktar Guds dom, då blir de gamla orden om frälsning och förlåtelse fyllda av liv.

Så talar vår text om sammanhanget mellan gammalt och nytt i Guds handlande med oss, sammanhanget mellan gammalt och nytt testamente, kravet och förlåtelsen.

Men det betyder också, att hela ditt liv och hela mitt liv, varje människoliv, är ett sammanhängande helt, som ligger i Guds hand. Det är icke så, att Gud börjar verka på en viss punkt i ditt liv, medan du dittintills levat för dig själv. I allt har den allsmäktige Guden varit med, allt har han länkat med sin mäktiga hand. Även över vår synd är han herre, även genom den leder han oss mot sitt mål, små till synes obetydliga händelser i vår barndom och vår

ungdom äro redskap i Guds styrelse. Jesu besök i Jerusalems tempel vid 12 års ålder betyder något för hans mannagärning, ingår i den - annars skulle inte evangelisten ha berättat om denna händelse.

Men om det finns ett sammanhang mellan förflutet och nytt i den enskildes liv, så är det ock så i folkens liv, i vårt svenska folks liv. Vi har alltför länge haft respekt för nedrivandets ande, den har förefallit oss upplyst och bildad. Ju mindre man lämnade kvar av fädernas arv, desto djupsinnigare trodde man sig vara. Denna nedrivande ande håller väl nu, alla prästerliga förmaningstal förutan, på att tappa målföret. Det goda och välsignade i den nöd, som kommit över vårt folk är väl framförallt detta, att den lärt oss att inse värdet av det, som vi har, det som genom fädernas möda hopsamlats till ett arv åt oss och som vi ha att rädda till nästa släkte genom den bistra natt, som nu råder. Det vill förefalla, som om alla bildade hädare och belackare blivit märkvärdigt dammiga och gammalmodiga i dessa allvarliga dagar. Den tid, som ligger närmast bakom oss, den tiden, då det var "fint" att inte veta något om Bibeln, vi kan nog redan nu se, att den tiden icke kommer att räknas till de stora och nyskapande tiderna i vårt folks liv. Den kommer snarare för kommande släkten te sig som förfallsperioden före uppvaknandet. Ty de stora och nyskapande tiderna kännetecknas icke av nedrivandets ande. Vi kunna se det av dagens evangelium: Kristus var det nya, som skulle komma i världen, men när han kom, slet han icke sönder bandet, som knöt honom vid det gamla. Han gick upp till templet, han bevarade fädernas arv. Väl var mycket murket, och det ramlade också bort av sig självt. Ty de stora och nyskapande tiderna ägna all kraft åt att bygga upp det nya, och vid nybyggandets hammarslag faller det gamla och ruttna samman av sig självt om det skall falla. Men en tid, som tar till huvuduppgift för sig att riva ner, en sådan tid skapar intet bestående, som kan bevara dess minnen åt kommande släkten. En sådan tid hinner aldrig heller se till, om det gamla verkligen är murket. Den hugger och förstör det friska trädet, den river hus, i vilka värme och trygghet för ännu ofödda släkten skulle vara att finna. Men sätter Gud i sin nåd punkt för nedrivandets tid, innan dess verk är fullbordat, så skall han väl också ge kraft att på nytt bygga upp, vad oförstånd rev ned. Det bygges nytt i Sveriges kyrka idag. Och detta nya byggas så, att sammanhanget med fädernas arv bevaras. Så skall väl kyrkan alltfört också kunna skapa enhet och sammanhang i de ofta så splittrade och söndertrasade människoliven. Våga vi hoppas på detta, så beror det på honom, som sade: "Min Fader verkar ännu alltjämt; så verkar ock jag." Amen. "Lovad vare Gud....."

Kungörelser

"Herrens Jesu Kristi nåd..."

lost; book #2

Fred. Wajm. Sawleby kyrka
1 Sönd. e. Trett.-d. Sv. skift.
L: 42-52. 7/1 1940

Partner:

206:1, 2

207:1-5

213:3

214:1-4

1:6,7

7 Federn. Sauer, se. Kelt. Poes nam. Auen.
Ps. 204: 3, 5

När Kristus kom till
jorden och började verka bland
människorna, då tröt något
alldeles nytt på. Men den so-
ken är alla sene, även de
som icke vija på sgen del

Ja snart detta nya, som
kom på Kristus. Den urkristna
föreläggelsen är något an-
nat än det gammaltesta.
mentliga gifvofolket. Den
urkristna föreläggelsen är
något annat än det nya.
derfallande romeriska riket.
Detta kan var och en se,
även om han icke tror
på Kristus.

Men den luf, som

2)
möter oss i dagens evangelium.
Lycks mistårarna något till
annat på oss. Men talat

i dubbel måtto om Kristus.
Lydnad på det bestående,
hans profetias gentemot
det gamla. Ty först och

först se vi, hur den
12-årige pojken, som skulle
skapa oss all världen, vi
se, hur han sätter i fader-
nas Tempel, här på lå-

rarna och frågar dem.
Och därjämte ~~tror~~ vi, även-

gentemot särskilt betona
som Lydnad gentemot
fader och Maria, die fader
och sin moder: "Så följde

han med dem och kom
ned till Nazareth; och

han var dem underdånig."

3)

led kan visserligen synas
vara något gånstka naturligt,
att en 12-åring lyder.
Lärar följer ni icke, att den
vuxne mannen också var
lydig mot fädernas ord.
Christus kom, ^{att säga} ni tvinga
han trode, i motstånd ~~mot~~
både mot folkets skrift-
lära och mot sitt eget
hem.

led är sant. Evangelium-
relig är något annat än
Lagen. led var ni kring
Lagen, Herren Söbarts
Krav på sitt folk, som
all den fädernearvda from-
heten, i Israd dauklade
sig. Den i Kristus är den
tiden förbi. "Gemens Mo-
des blev Lagen given,

4)
men nåden och sanningen
hava kommit genom Jesus
Christus, "stär det i Joha-
ness-evangeliet. Evangeliet,
syndaförlåtelsen, sätter
Lagen ur kraft. Na° vi
de till vad detta vär-
mare innebär, i våra
liv, vi som nu leva!

Tala av den annan
människa, så betyder
det ni inte, att hon och
jag blir överens om, att
min handling inte var
så färdig. Hon kommer
inte och säger: "du har
rätt att handla, som
du vill." Detta är icke
förlåtelse. Utan förlä-
telse betyder, att fru°
människan fortsätter

5)

att leva tillsammans som
vänner, trots att det ene
gjort något, som kan ikke
bort göra och som kan
ikke gör göra om igen.
Det sista är mycket vik-
tigt. När jag tar emot
förlåtelse, så vet jag,
att detta bör ikke ske en
gång till. Det är orätt,
som jag gör om den hand-
lingen. Det vill säga: förlå-
telsen människor e-
mellem tar ikke för fram-
tiden bort kravet, be-
fällningen, lagen. Nej,
kravet och lagen står
 kvar, men vänstakens för-
far, trots att det ene
gjort en handling, som
strider mot det riktiga.
Så är det också

6)

med evangeliet och lagen.
Lagen kommer från Gud
och gäller evigt. Tro Guds
bud är verkligen Guds
bud, som vi ikke kan
fatta oss, om vi vill
leva. Men om vi för-
synda oss mot Guds bud
bör i ödmjuk anger och
tro be om förlåtelse, så
har Gud? Kristus sagt
oss, att han förlåter vår
synd. Han är en barm-
härtig Gud, som förlå-
ter sina barn. Men han
ursäktar någon ting.
Han säger aldrig: "det
är ikke så farligt med
din synd! du kunde ic-
ke amoralisera". Aldrig
talar Gud så. Det var
att skjuta befallningen

7)
i tvidan, som om den vore
ett mistag. Det vore att
åberkalla de 10 budorden.
Det vore att säga, att
förlåtelse inte behövs.

Och nu förstår vi,
att Kristus är profet
mot fädernas arv, Guds
lag, och måste vara
det. Evangeliet kan
icke leva, om icke
lagen lever. Förlåtelsen
har ingen mening, om
det inte finns någon
synd att förlåta. Att
Gud är nådig, är bara
ett tomt ord, om vi
inte seko^o vet, att Gud
är en helig och rätt-
färdig Gud, som veder-
gäller det onde. Kristus
kastar icke bort Guds lag.

8)
Det Nya testamentet av-
skaffar icke det Gamla Tes-
tamentet. I vår bibeläs-
ning och i vår gudstjänst
syndade vi väl i att afläsa
Gamla inför Herrens ord
i det Gamla Testamentet
och Lyonna till vad det
räfer oss. Det var ut, som
än äro kyrkans ordning
vill ge ~~för~~ den minniskor
den grundfästa nygjuf-
ningen, att Gamla Testa-
mentet är en juidisk bok
utan plats i Kristus gub-
stjänst. Men vi förstå nu
också, hur det kan kom-
ma sig, att evangeliets
ord är så prämnande
för vårt släkte. Det kla-
gas ju ofte öfver att så-

9)
dana ord som nåd och
baruhärlighet inte läng-
re ha någon mening för
vår tids människor. För-
lätebe, försoning, fräls-
ning - kärner de nå-
gon hemlig glädje i ditt
spårta, när du hör des-
sa ord ljuda i Tempel
eller när du ser dem på
Skriptens blad? Någon
vitter väl här, som uttan
att torika varar på på
den frågan. Han har en
gång sett sin synd och
sin viljas förvändhet ^{förvis}
och efter lång möda ~~sett~~
att han själv icke var
mannen att vrida rätt
det som var brutet och
vrängt. Han har med
eldskrift fått ord sådana

10)
som de nu nämnda präntade
i sin själ: "Om vårt hjärta
anklagas oss, så är Gud stör-
re än vårt hjärta och vet
allt" - "Han är vårt präcka-
lamn, offret på oss, Guds
rena lamn, som berit vårt
dus synd alltintill döden."
Men de presta - även av dem,
som gånka regelbundet gå
i kyrkan - måste väl med
tacklänning vara nej på
frågan: "dessa ord om
försoning, frälsning och
förätlelse ha vi varit att
förstå; vi ville förstå och
bättre; vi ville, att de skul-
le tala till vårt hjärta men
vi kan inte övervinna
känslan av främlingskys
nå för dessa underliga ord!"

11)
Kan vi inte av våra frågö-
ende betraktelser över sea-
rens evangelium ledas till
att förstå även detta? Den
evangeliet skruar mening
ntan lagen, om Guds be-
liga krav och befällning
står kvar med all sin full-
ständiga kraft mitt i till-
färdens av syndernas för-
låtelse, da visar vi, att
glädjen över evangeliet kom
aldrig komma in i ett
människohjärta, om inte
det hjärtat först har
bävat under Guds dom
och förbanelse. Det är inte
att vänta, att vi skad kän-
na glädje och tacksam-
het över förlåtelsen och
barmhärtigheten, om vi

12)
inte den förman hänt, hur
fruktansvärt vi är, som
ifall Guds förlåtelse inte
fanns att tillgå. Det är ur
argesten för Guds vrede, som
glädjen över förlåtelsen
föds. Nu, som klagat över,
att orden frälsning och fö-
rning den förlåtelse inte
ha någon mening för dig,
tror du på allvar på den
Helige Guden? Tror du
på yttersta domen? Tror
du, att ditt fattiga liv
en gång skall samlas ihop
i en värld, där Gudet, som
faller över varje fläck, är
oundskönt? Tror du, att
sammvettets röst är Guds röst,
som kräver att du lägen

13)

på allvar, obönhärligen?

Om du icke tror detta, så är det inte att vänta, att orden för lärtelse och påbörning ska skänka dig någonting glädje. Om en okänd man möter mig på gatan och säger, att han pålärt mig, så kan jag inte vara glad över detta, så länge jag inte vet, vad jag gjort för ont. Men om jag hämnar min synd och vörjer över den, och jag tror på Guds dom, då bli de gamla orden om påbörning och för lärtelse fyllda av liv.

Så talar vår text om sammanslaget mellan gammalt och nytt i Guds hand.

14)

läste ned oss, sammanslaget mellan gammalt och nytt testamente, kravet och förlåtelsen.

Men det betyder också, att hela ditt liv och hela mitt liv, varje människoliv, är ett sammanslagande bestående i Guds hand. Det är icke så, att Gud för

far verka på en viss punkt i ditt liv, medan du ditt livs tillvaro för dig själv.

Jag alltså har den allsvåraste tjejen varit med, alltså har han lärt

med sin väktare hand. Men över vår synd är han herre, även genom den

leder han oss med sitt ord som i Guds ord.

Så till Guds obetydliga handlingar i vår värld och här i världen är

13
sakens tempel vid 12 års
ålder betyder något för
hans managärning, ni går
i den - annars skulle inte
evangelisten ha berättat
om denna händelse.

Men om det finns
ett sammanhang mellan fö-
flutet och nytt i den eu-
skildes liv, så är det ock
så i folkens liv, i vårt
menska folks liv. Vi
har alltid för länge haft
respekt för vedrivandets
ände, den har förefal-
lit oss uppbyggd och bil-
dad. Ju mindre man
lämnade kor av jä-
derens arv, desto djup-
sinnigare trodde man sig
vara. Senna nedrivande

16
ände håller väl nu, alla
prästerliga förmaningstol
företan, på att tappa
mätföret. Det goda och
värbigade i den vörd,
som kommit över vårt
folk är väl framförallt
detta, att den lät oss
nå värdet av det, som
vi har, det som genom
fuderens nöda hogsam-
lats till ett arv åt oss
och som vi ha att rädda
till nästa släkte genom
den trista natt, som nu
råder. Det vill förfalla,
som om alla bitlade
hädare och betraktare
blivit värkvärdigt clam-
niga och gammalmodi-
ga i desha allvariga

dagar. Den tid, som tillger
 närmaast bekoms oss, den
 tiden, då det var "fint"
 att inte öfva något om
 Bibeln, vi kan nog redan
 nu se, att den tiden icke
 kommer att räknas till
 de stora och nykropande
 tiderna i vårt folks
 liv. Den kommer mara-
 re att för kommande släk-
 ten te sig som färfalls-
perioden före uppräkna-
det. Ty de stora och ny-
 kropande tiderna känne-
 tecknas icke så vedri-
 vande och ande. Vi kun-
 na se det så dagens
 evangelium: Christus var
 det nya, som skulle kom-
 ma i världen, men när

han kom, det han icke
 vänder bandedt, som känd
 honom vid det gamla.
 Han gick upp till Temp-
 let, han bevarade för-
 dernas arv. Vät var nya-
 ket märket, och det rån-
 lade också bort så sig
 sjäkt. Ty de stora och
 nykropande tiderna äg-
 na all kraft åt att byg-
 ga upp det nya, och vid
 nybyggnadets hannanlag
 faller det gamla och
 rucka samman av sig
 sjäkt - om det skall
 falla. Men en tid, som
 tar till hurubyggijst för
 sig att riva ner, en så-
 dan tid skapar nitet be-
 stående, som kan bevara

dess minna åt kommunens
 släkten. En sådan tid min-
 ner aldrig heller se till, om
 det gamla verktyget är mus-
 ket. Den hugger och för-
 stör det friska trädet, den
 rivier hus, i vilka värme
 och trygghet för ämnena
 ofödda släkter skulle vara
 att finna. Men vänta Gud
 i sin nåd punkt för ned-
 rivandets tid, innan dess
 verk är fullbordat, så
 skall han väl också ge
 kraft att på nytt bygga
 upp, vad oförståndet res-
 tled. Det bygges nytt i
 Sveriges kyrka idag. Och
 detta nya bygges så, att
sammanslag med fö-
 dernas arv bevaras. Så

skall väl kyrkan allfordr
 på denna stora erkebiskop och
sammanslag i de ofta så
 splittrade och ränderbrasa-
 de människoliverna. Våga
 vi hoppas på detta, så beror
 det på honom, som sade: "Min
 Fader verkar ännu alljämt,
 så verkar och jag." Amen.
 "Sovad vare Gud" ...
 Kungälv
 "Herrens Jesu Kristi nåd"

i dag 1/24

tisdag 6

fredag 6

Kollekt till allmän kyrklig
 verksamhet inom Erkebiskop-
 samling